

अनुतर्पुलस्तृष्णाद्विकृतं मद्विलापनं मन्नाशः एतत्तृष्णादध्याख्यं प्रतिबुद्धोऽस्मि अतो मांसं त्यज हेकामेति शेषः ॥ २८ ॥ भूतपायो यातुस्वकारणं प्रति पंचत्वमस्त्वित्यर्थः ॥ २९ ॥ युष्मासु अनात्मसु अहंकारादिपुत्रराजसतामसेषु सत्त्वं सत्वगुणं वनमेवेति पाठे वनं ब्रह्म पारिव्रज्यं वा ॥ ३० ॥ देहेतत्रापि मनसि हृत्पुंडरीकस्थे पश्यन् हेवौ शतृप्रत्ययः एकात्मदर्शनायेत्यर्थः योगे विषये बुद्धिकरिष्यामीति निश्चयं कुर्वन् श्रुते श्रवणादौ सत्त्वं एकाग्रचित्तधारयन् मनश्च ब्रह्मणिलवणोदकन्यायेन धारयन् विहरिष्यामीत्यभिप्रेतसंबंधः ॥ ३१ ॥ अनासक्तो निरामय इति रागद्वेषराहित्यमुक्तं ॥ ३२ ॥ अन्यायोगे बुद्धिर्मित्युक्तगते

अनुतर्पुल एवार्थः स्वादुगांगमिवोदकं ॥ मद्विलापनमेतत्तु प्रतिबुद्धोऽस्मि संत्यज ॥ २८ ॥ य इमं मामकं देहं भूतग्रामः समाश्रितः ॥ स या त्वितो यथा कामं वसतां वा यथा सुखं ॥ २९ ॥ न युष्मास्विह मे प्रीतिः कामलोभानुसारिषु ॥ तस्मादुत्सृज्य कामान्वै सत्त्वमेवाश्रयाम्यहं ॥ ३० ॥ सर्वभूतान्यहं देहे पश्यन् मनसि चात्मनः ॥ योगे बुद्धिं श्रुते सत्त्वं मनो ब्रह्मणि धारयन् ॥ ३१ ॥ विहरिष्याम्यनासक्तः सुखी लोकान् निरामयः ॥ यथा मां त्वं पुनर्नैवं दुःखेषु प्रणिधास्यसि ॥ ३२ ॥ त्वया हि मे प्रणुन्नस्य गतिरन्यानविद्यते ॥ तृष्णाशोकश्रमाणां हित्वं कामप्रभवः सदा ॥ ३३ ॥ धननाशे धिकंदुःखं मन्ये सर्वमहत्तरं ॥ ज्ञातयोऽद्य वमन्यं ते मित्राणि च धनाच्च्युतं ॥ ३४ ॥ अवज्ञानसहस्रैस्तु दोषाः कष्टतरा धने ॥ धने सुखकलाया तु सापि दुःखैर्विधीयते ॥ ३५ ॥ धनमस्येति पुरुषं पुरो निघ्नं तिदस्य वः ॥ क्लिश्यंति विविधैर्दंडैर्नित्यमुद्वेजयंति च ॥ ३६ ॥ अर्थलोलुपता दुःखमिति बुद्धं चिरान्मया ॥ यद्यदालंबसे कामं तत्तदेवानुरुध्यसे ॥ ३७ ॥ अतत्त्वज्ञो सि बालश्च दुस्तोषो पूरणोऽनलः ॥ नैव त्वं वेत्थ सुलभं नैव त्वं वेत्थ दुर्लभं ॥ ३८ ॥ पाताल इव दुष्पूरो मांदुःखैर्योक्तुमिच्छसि ॥ नाहमद्य समावेष्टुं शक्यः कामपुनस्त्वया ॥ ३९ ॥ निर्वेदमहमासाद्य द्रव्यनाशाद्य दृच्छया ॥ निवृत्तिं परमां प्राप्य नाद्य कामान्विचिंतये ॥ ४० ॥ अतिक्लेशान्सहामीह नाहं बुद्ध्याम्यबुद्धिमान् ॥ निरुतो धननाशे न शये स वांगविज्वरः ॥ ४१ ॥ परित्यजामि कामत्वां हित्वा सर्वमनोगतीः ॥ न त्वं मया पुनः कामवत्स्यसे न च रंस्यसे ॥ ४२ ॥ क्षमिष्ये क्षिपमाणानां न हिंसे विहिंसितः ॥ द्वेष्ययुक्तः प्रियं वक्ष्याम्यनाहत्य तदप्रियं ॥ ४३ ॥ तप्तः स्वस्थेन्द्रियो नित्यं यथा लब्धेन वर्तयन् ॥ न सकामं करिष्यामि त्वामहं शत्रुमात्मनः ॥ ४४ ॥

रन्या ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ अधने इति च्छेदः संधिरार्षः ॥ ३५ ॥ धनमस्यास्तीति ॥ ३६ ॥ ३७ ॥ अनलोऽग्निरिवेत्यर्थः ॥ ३८ ॥ ३९ ॥ ४० ॥ सहामि इतः पूर्वसोढवानस्मि ॥ ४१ ॥ मनोगतीः मनसो वृत्तीः एतेन समाधिमुष्ठास्ये इत्युक्तं भवति तत्रैव सर्वकामाभावात् ॥ ४२ ॥ क्षिपमाणानां धिक्कुर्वतां शब्दादीन् ॥ ४३ ॥ सकामं लब्धमनोरथं हेकामेति शेषः ॥ ४४ ॥